

Baròmetre de l'Ocupació de les Illes Balears. N° 2

Actual 3r trimestre 2010
Perspectiva 4rt trimestre 2010

Observatori del Treball de les Illes Balears

Conselleria de Turisme i Treball

**Govern
de les Illes Balears**

Índex

1. Presentació.....	pàg. 3
2. Resum executiu.....	pàg. 4
3. Índex de l'Ocupació i Negoci. Resultats globals.....	pàg. 6
4. Índex de l'Ocupació i Negoci. Resultats per illes.....	pàg. 7
5. Índex de l'Ocupació i Negoci. Resultats per sectors	pàg. 8
6. Factors influents en la variació de l'ocupació.....	pàg. 9
7. Construcció dels índexs d'Ocupació i de variació de la Xifra de Negocis	pàg.10
8. Fitxa tècnica	pàg.12

1. Presentació

En aquest document es presenten els principals resultats de la segona onada del Baròmetre de l'Ocupació de les Illes Balears realitzat per l'Observatori del Treball de la Conselleria de Turisme i Treball. El Baròmetre recull els resultats d'una investigació realitzada entre les empreses balears amb al manco un treballador assalariat per a conèixer l'opinió dels seus propietaris i directius sobre el nivell de contractació laboral i l'evolució de la xifra de negoci a la seva empresa; tant en termes de la valoració de la seva situació actual com de les seves expectatives futures.

En aquesta segona edició, el Baròmetre es va realitzar en el tercer trimestre de 2010, enquestant a les empreses també respecte a les seves expectatives per al darrer trimestre de 2010. D'aquesta manera, la disposició de resultats per al quart trimestre de 2009 -provinents de la primera onada del Baròmetre- permet obtenir una visió temporal de l'evolució de la situació laboral de les empreses balears, a la vegada que la informació obtinguda envers les seves expectatives de la part final del 2010 permet albirar el futur més immediat.

Els enquestats valoren el seu nivell d'ocupació i de xifra de negocis en comparació al mateix període de l'any anterior en una escala de cinc graus: fort augment, lleu augment, manteniment, lleu caiguda o forta caiguda. Els resultats obtinguts es sintetitzen en l'Índex d'Ocupació (IO) i en l'Índex d'evolució de la xifra de Negoci (IN), que representen el saldo entre les opinions positives (fort o lleu augment) i les negatives (forta o lleu caiguda). La posició intermèdia (manteniment) no queda reflectida als índexs, però pel seu interès es presenta en l'apartat de construcció dels indicadors sintètics.¹ Tot i que l'objectiu central de la investigació és apreciar la tendència del mercat de treball a través de l'IO, l'IN aporta informació complementària i permet relacionar l'evolució simultània d'ambdues variables. Per això mateix, als empresaris també se'ls pregunta sobre els factors que, al seu parer, han influït o influiran en els resultats de l'ocupació a la seva empresa: el comportament de la demanda, la reacció dels competidors, la disposició de liquidat o finançament, el requeriment de personal qualificat, etc.

L'enquesta fou realitzada telefònicament a una mostra de 827 empreses durant el mes de juliol de 2010 i abasta les principals activitats econòmiques de les Illes Balears agrupades en quatre grans sectors: indústria i construcció; hoteleria i restauració; comerç al detall i reparacions; i resta d'activitats del sector serveis. La mostra es dissenyà per a proporcionar informació amb un nivell de confiança del 95% i un error estàndard del $\pm 3,5\%$ a nivell global. El seu disseny mostrал permet també desagregar els resultats tant per a cada un dels quatre grans sectors anteriorment definits com per a les illes de Mallorca, Menorca i les Pitiüses, mantenint un nivell de representativitat notable.²

¹ Per a una exposició més detallada de la construcció dels dos índexs, vegeu l'apartat setè del document.

² Pot consultar-se un annex metodològic del Baròmetre a la secció *Prospectiva del mercat de treball* de la pàgina web de l'Observatori del Treball.

2. Resum Executiu

- L'Índex d'Ocupació de les empreses balears mostra un valor de -25 en el tercer trimestre de 2010. Aquest valor és el resultat de que un 70,5% de les empreses enquestades declarin que actualment la seva ocupació laboral és la mateixa que un any abans, una xifra molt superior al 40,5% que així ho declarava en el quart trimestre de 2009, i que un 27,1% de les empreses declari que el seu nivell d'ocupació s'ha reduït.
- Des d'una perspectiva temporal, l'Índex d'Ocupació (IO) mostra una tendència de millora, ja que l'IO del tercer trimestre de 2010 representa un augment de 14 punts percentuals (p.p.) en comparació al quart trimestre de 2009 (IO=-39). Aquesta millora s'explica tant per l'augment del número d'empreses que ja es troben estabilitzades en el seu nivell d'ocupació, com de reducció del percentatge d'empreses que declaren que han reduït el seu número de treballadors.
- De cara al darrer trimestre de 2010, la percepció dels empresaris i directius sobre l'evolució de l'ocupació a la seva empresa millora notablement, pujant l'Índex d'Ocupació fins al -11, tot mostrant que un 88,5% de les empreses declaren que l'ocupació estarà estabilitzada. De fet, la comparació d'aquestes expectatives per al quart trimestre de 2010, IO=-11, amb el valor declarat en el mateix període de 2009, IO=-39, indica l'important avenç en les expectatives laborals.
- Quant a la seva percepció sobre l'evolució de la xifra de negoci, un 52,2% dels entrevistats pensa que s'ha mantingut igual que al mateix període de 2009, mentre un altre 45% estima que ha davallat. En saldo d'opinions, l'Índex de Negoci (IN) del tercer trimestre de 2010 mostra un resultat negatiu de -42, un valor que suposa una millora significativa en comparació al quart trimestre de 2009, IN=-62.
- Les expectatives sobre la seva xifra de negoci de cap a final d'any també corroboren la continuació de la millora de la situació en el futur immediat, doncs un 70,5 % de les empreses contesta que igualarà la xifra de negoci del darrer trimestre de 2009, tot assolint un IN=-27. Cal apuntar que a finals de l'any passat, el percentatge d'empreses que declarava un nivell de xifra de negocis sostingut era de la meitat, un 34,2%.
- Per illes, els resultats d'opinió del Baròmetre mostren una tendència generalitzada a totes les Illes de recuperació en l'ocupació i en la xifra de negocis en comparació als trimestres anteriors. És més, en totes les illes les expectatives respecte del quart trimestre de 2010 són de continuació clara d'aquesta tendència, ja que les empreses constaten una millora substancial de les seves expectatives econòmiques.
- Els empresaris de les Pitiüses són els més optimistes, tant en termes d'ocupació com de xifra de negoci. Així, per al darrer trimestre de 2010 declaren un IO=-11 i un IN=-12. Menorca, tot i partir d'una situació menys favorable, és l'illa que presenta un major avenç en les seves expectatives empresarials, fins al punt que l'índex d'ocupació ja s'equipara al de la resta d'il·les. En el cas de Mallorca, aquesta presenta una millora sostinguda de tots els indicadors, tant respecte a l'any passat com del futur immediat.

- Per sectors econòmics, els serveis són els que presenten una millora més substancial de les expectatives empresarials. Dins els serveis, l'hoteleria i la restauració, junt amb el grup de resta de serveis, mostren els resultats més positius. Així, el 93,6% de les empreses d'hoteleria i restauració entrevistades pensa que en el darrer trimestre de l'any el seu nivell d'ocupació laboral no variarà sobre les xifres de l'any anterior, quan aquest percentatge era del 16% un any abans. Així, el seu saldo d'opinions de l'IO és de -6. El grup de resta de serveis presenta també un major optimisme quant a l'evolució dels seus resultats econòmics, amb un IN=-10 sobre l'esmentada mitjana de -27 de Balears. A continuació es situa el comerç i les reparacions, amb un IN=-24.

3. Índexs de l'Ocupació i Negoci. Resultats globals

El 70,5% dels empresaris i directius balears enquestats estima que l'ocupació laboral a la seva empresa durant el tercer trimestre de 2010 serà similar a la que havia en el mateix període de l'any anterior, un 27,1% pensa que serà inferior i un 2,5% que haurà augmentat. Així, l'Índex d'Ocupació sobre l'actual tercer trimestre d'enguany ofereix un saldo de IO= -25.

Comparant aquests resultats amb els obtinguts en l'enquesta del 4rt trimestre de 2009 (IO= -39), la percepció dels empresaris dibuixa una tendència positiva, ja que l'índex millora en 14 punts percentuals.

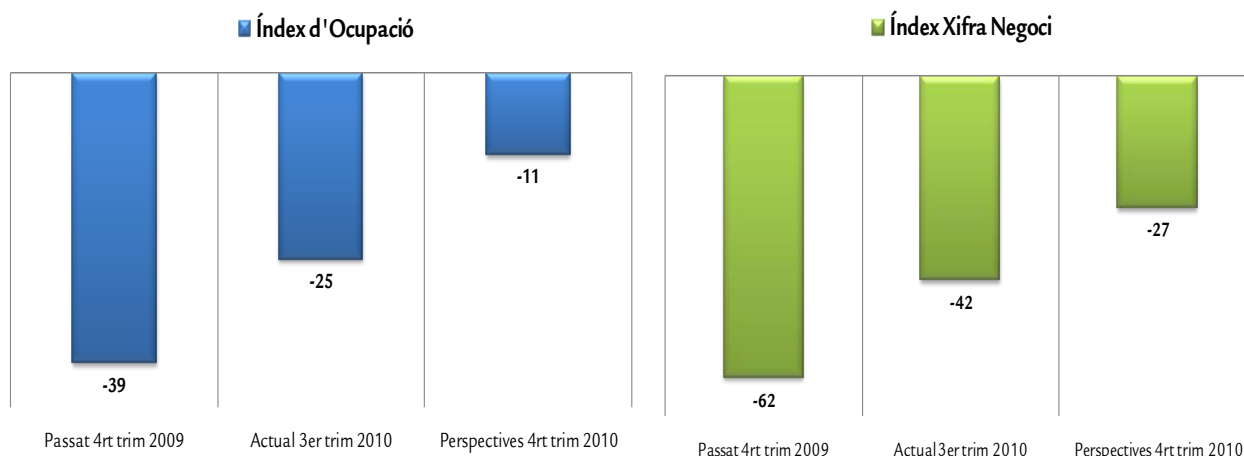
De cara al darrer trimestre de 2010, l'Índex se situa en el -11, indicant que la tendència de millora en les expectatives laborals tindrà continuïtat. No de bades, el percentatge d'empreses que espera en el proper trimestre mantenir el nivell d'ocupació laboral d'un any abans augmenta fins al 88,5% dels entrevistats.

Quant a l'indicador relatiu a la xifra de negocis, un 52,2% de les empreses afirma que en aquest tercer trimestre de 2010 la seva xifra de negoci s'ha mantingut igual que al mateix període de 2009, mentre un altre 45,1% estima que ha davallat i un 2,7% declara un increment. D'entre els que pensen que s'ha reduït, el 37,6% ho ha fet lleugerament i el 7,5% ho ha

fet amb força. En saldo d'opinions, l'Índex d'evolució de la xifra de Negoci (IN) assenyalava, doncs, un valor de IN= -42 pel trimestre actual respecte al tercer trimestre de 2009.

Aquest valor suposa una millora important en comparació a l'índex de negocis del quart trimestre de 2009, IN= -62, quan un 63,7% declarava una caiguda d'ingressos en relació al mateix trimestre de l'any anterior i sols un 34,2% estimava el seu manteniment.

Les expectatives d'ingressos pel darrer trimestre d'enguany presenten un saldo de -27, és a dir, una millora de 15 punts percentuals respecte a la primera onada del baròmetre, essent majoritari (70,5%) el percentatge que preveu mantenir els ingressos que tenia en el mateix període de 2009 i reduïnt-se d'una manera significativa els que preveuen una reducció dels seus ingressos. Tot i que els resultats es mantenen negatius, també s'aprecia una continuació de la tendència de millora en l'evolució de la xifra de negocis.

Base entrevistes 4rt trimestre de 2009: 817. Base entrevistes 3er i perspectives 4rt trimestre 2010: 827.

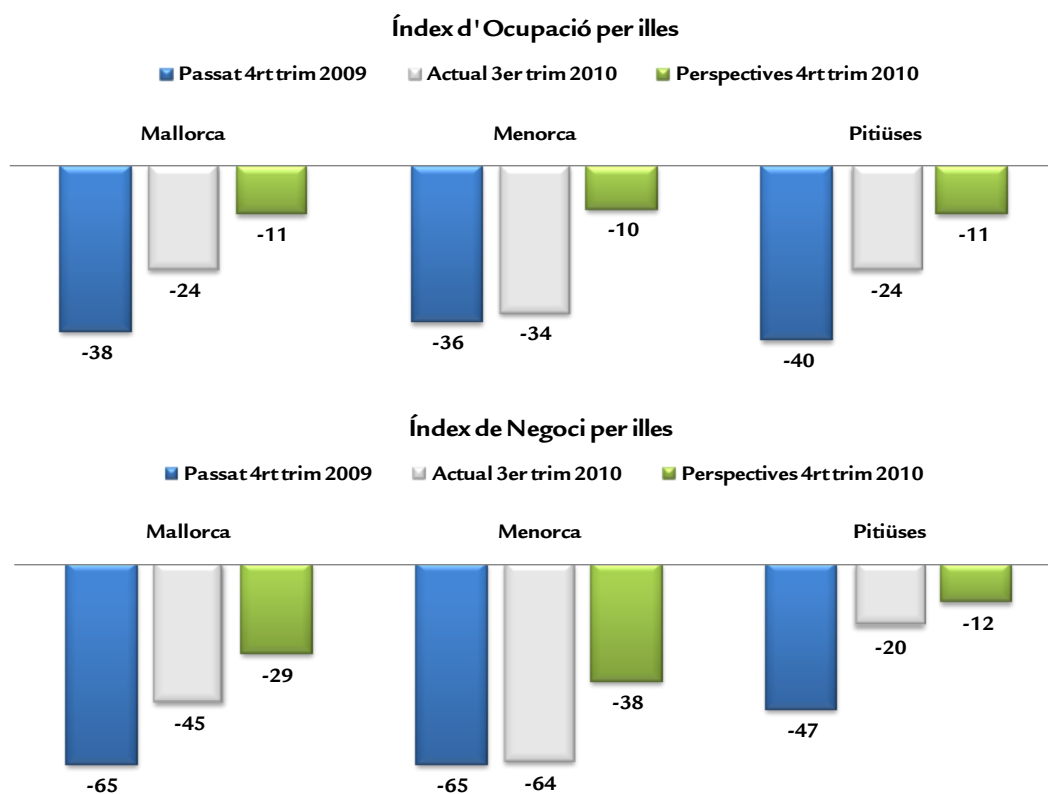
4. Índexs de l'Ocupació i Negoci. Resultats per illes

Els resultats d'opinió del Baròmetre per illes mostren una tendència generalitzada de millora de l'ocupació i de la xifra de negocis. És més, en totes les illes les expectatives respecte del quart trimestre de 2010 són de continuació clara d'aquesta tendència, observant-se una millora substancial.

En el cas de l'Índex d'Ocupació del tercer trimestre de 2010, Mallorca i Eivissa presenten resultats similars a la mitjana de Balears (-24 en ambdues illes), mentre que a Menorca davalla fins a -34. En tot cas, de cara al proper quart trimestre, l'expectativa de mantenir l'ocupació millora notablement a totes elles, però especialment a Menorca, tot situant els índexs en valors al voltant de -11. La tendència de millora és especialment significativa si es compara amb els saldos d'opinions que presentava el quart trimestre de 2009, amb avenços que superen en tots els casos els 25 punts percentuals.

Quant a l'evolució de la xifra de negoci, les millores de l'IN en comparació al quart trimestre de 2009 es concentren a Mallorca i Pitiüses, a on milloren en 20 i 27 punts percentuals, respectivament, mentre que en el cas de Menorca el valor és pràcticament el mateix, IN= -64. Dels tres conjunts, les Pitiüses són les que tenen el millor valor, IN= -20, ja que en aquestes un 78,15% de les empreses declara que ha mantingut els seus ingressos.

Pel que fa a les expectatives de negoci envers la part final d'any, la millora es generalitza, observant-se els majors avenços a Menorca, amb una millora de 26 punts percentuals i de Mallorca, amb 16 p.p. En el cas de les Pitiüses, aquestes presenten el millor valor de l'Índex de Negoci, IN= -12. Aquest diferent comportament es relaciona amb el major pes a les Pitiüses de l'hoteleria i la restauració, subsector que reflecteix les estimacions més optimistes.

Base entrevistes 4rt trimestre de 2009: 817. Base entrevistes 3er i perspectives 4rt trimestre 2010: 827.

5. Índexs de l'Ocupació i Negoci. Resultats per sectors d'activitat

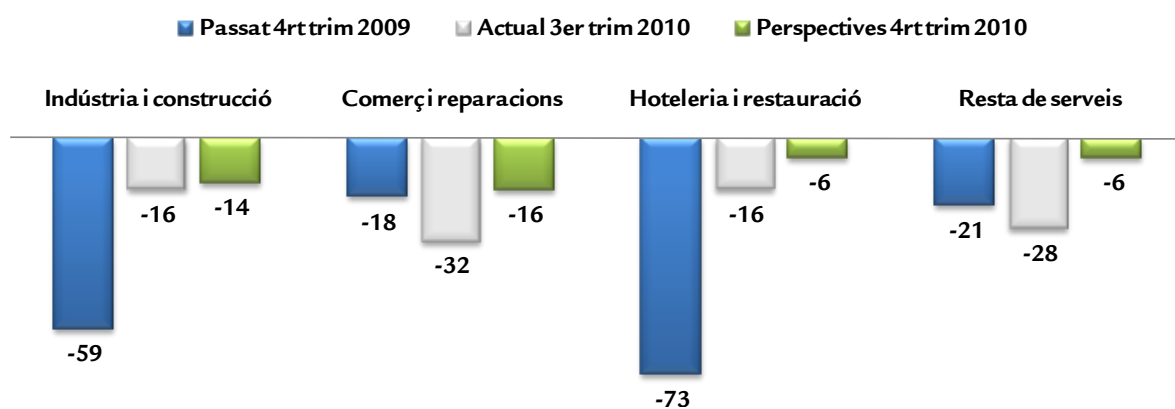
L'hoteleria i la restauració mostren la millor evolució en termes d'ocupació laboral en el tercer trimestre de 2010, doncs prop del 83,4% dels entrevistats pensa que no variarà sobre les xifres del tercer trimestre de l'any anterior, obtenint així un IO= -16. El mateix valor presenta el grup de la indústria i la construcció.

Respecte del quart trimestre d'enguany, tant l'hoteleria i la restauració com la resta de serveis denoten el major optimisme, amb un IO= -6, un valor millor que per al conjunt de l'empresariat balear, IO= -11. De nou, si es comparen aquestes perspectives amb les del darrer trimestre de l'any anterior s'observa un fort canvi de tendència, especialment en l'hoteleria i la restauració, que passa d'un saldo de -73 a un previst de -6, el que s'obté

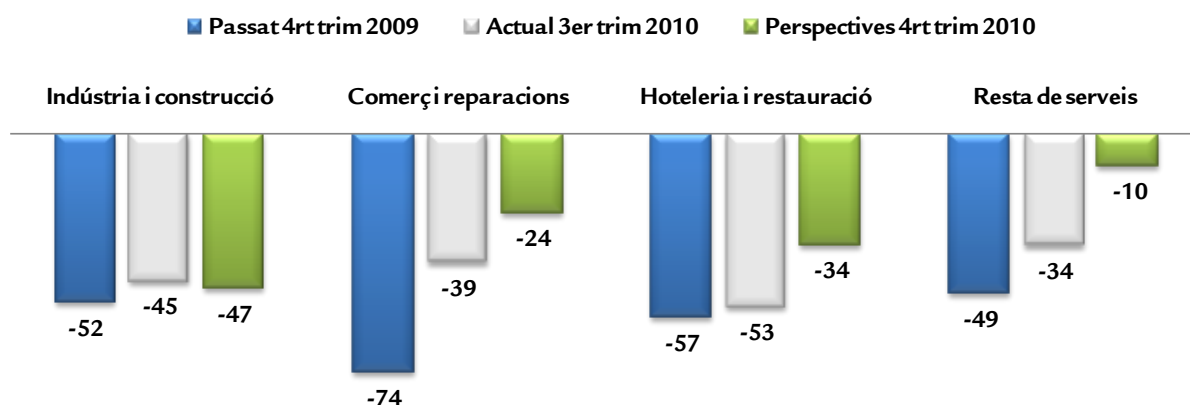
mercè un 83,4% de les empreses passa a declarar que ja espera tenir estabilitzat el seu nivell d'ocupació laboral en termes interanuals.

Quant a l'evolució de la xifra de negoci en el trimestre actual, la resta dels serveis i el comerç i les reparacions presenten els saldos d'opinió més optimistes (IN= -34 i IN= -39, respectivament). Pel darrer trimestre de l'any, tots els sectors preveuen una millora de la situació, destacant de nou aquests dos grups d'empreses (resta dels serveis amb IN= -10 i Comerç i reparacions amb IN= -24).

Índex d'Ocupació per sectors econòmics

Índex de Negoci per sectors econòmics

Base entrevistes 4rt trimestre de 2009: 817. Base entrevistes 3er i perspectives 4rt trimestre 2010: 827.

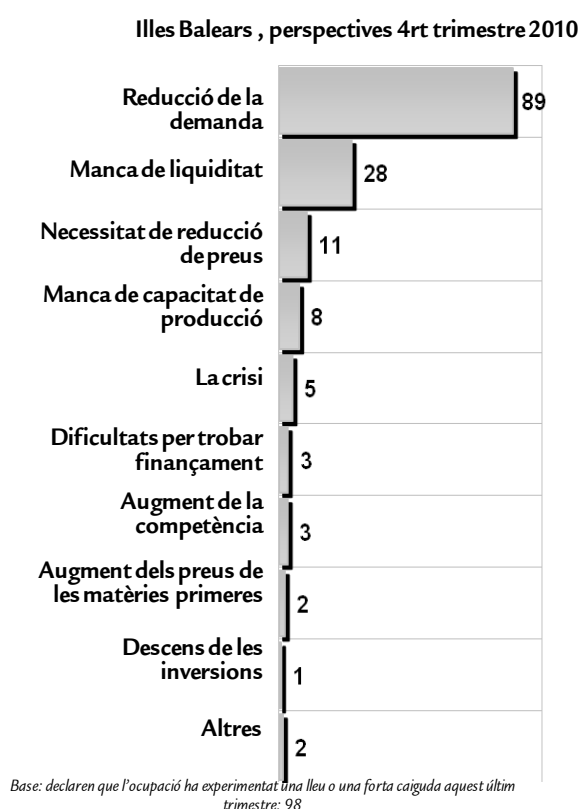
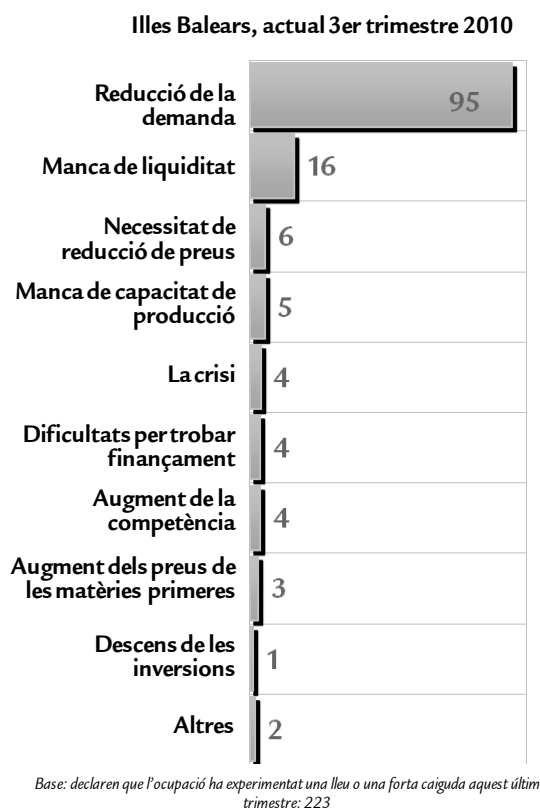
6. Factors influents en la variació de l'ocupació

Dels que pensen que l'ocupació a la seva empresa haurà experimentat un descens l'actual trimestre en relació al mateix trimestre de l'any passat, la reducció de la demanda és la raó principal (95%), seguida molt de lluny per un 16% dels entrevistats que esmenta la manca de liquiditat.

De cara al propers mesos d'octubre a desembre de 2010, també el 89% dels qui preveuen una

variació negativa en el personal contractat a la seva empresa edueixen la disminució de la demanda com al factor més influent. Però en aquest cas el baix nombre de respostes resta capacitat de projecció als resultats obtinguts.

En tot cas, cal anotar que al quart trimestre de 2009 se destacava en major grau (37%) la manca de liquiditat a com a factor limitador.

7. Construcció de l'Índex d'Ocupació i de variació de la xifra de Negocis

Construcció dels índexs

La informació qualitativa recollida de les opinions empresarials sobre l'evolució de l'ocupació i de la xifra de negoci a la seva empresa es quantifica inicialment en una escala de cinc graus: fort augment, lleu augment, manteniment, lleu caiguda o forta caiguda. Les respostes a aquestes cinc opcions es traslladen a percentatges i s'agrupen en tres grups a efectes d'explotació estadística: augment, manteniment i caiguda.

Per a resumir els resultats, es formulen dos indicadors sintètics, l'Índex d'Ocupació (IO) i l'Índex d'evolució de la xifra de Negoci (IN), que representen el saldo entre les opinions optimistes (fort o lleu augment) menys les pessimistes (forta o lleu caiguda). Les posicions intermèdies (manteniment) no queden reflectides als índexs, ja que es consideren neutres. Així, el signe d'aquests índexs (positiu o negatiu) mostra la posició majoritària expressada pels empresaris, sempre referit a la comparació entre les respostes d'augment i de caiguda, mentre que la magnitud de l'índex

refereix el nivell de consens en dita situació. D'aquesta manera, en el cas d'unanimitat total el saldo prendria valors de +100 ó -100, tot i que aquests resultats son poc probables.

Tant per l'Índex d'Ocupació (IO) com per l'Índex d'evolució de la xifra de Negoci (IN) es proporciona el valor **Actual**, que correspon a les estimacions d'ocupació i de negoci que l'empresari realitza respecte al trimestre actual en comparació al mateix trimestre de l'any anterior; i el valor **Perspectiva**, que correspon a les seves previsions per ambdues variables de cara al proper trimestre, de nou en relació al mateix trimestre de l'any anterior.

A títol d'exemple, l'Índex actual d'Ocupació del 3er trimestre de 2010 és de -25. Aquesta xifra resulta de sumar els valors dels qui pensen que ha experimentat un fort i un lleu augment ($0,1 + 2,4 = 2,5$) i restar els qui opinen que ha viscut una lleu o forta caiguda ($19,1 + 8,0 = 27,1$). El resultat ($2,5 - 27,1 = -24,6$) s'arrodoneix (-25) per a simplificar la seva comprensió.

Resultats detallats del Baròmetre

“En aquest actual trimestre que acabarà al setembre de 2010, com haurà variat l’ocupació a la seva empresa respecte al mateix trimestre de l’any 2009? Pensi en tot el personal ocupat de la seva empresa: propietaris i socis si son remunerats, personal contractat encara que estigui de baixa mèdica o de vacances; i consideri totes les activitats i delegacions de l’empresa, si en té més d’una.”

Variació de l’ocupació en el 3er trimestre de 2010 respecte el 3er trimestre de 2009

Resultats en %	Ha experimentat un fort augment	Ha experimentat un lleu augment	S’ha mantingut igual	Ha experimentat una lleu caiguda	Ha experimentat una forta caiguda	Índex OCUPACIÓ (Saldo = augment-caiguda)
Total Illes Balears	0,1	2,4	70,5	19,1	8,0	-25
Mallorca	0,2	1,4	73,4	17,8	7,4	-24
Menorca	0,0	3,7	58,3	26,3	11,8	-34
Pitiüses	0,0	6,4	63,7	21,3	8,6	-24
Total per sectors						
Indústria i construcció	0,0	0,8	82,9	10,2	6,2	-16
Comerç i reparacions	0,0	3,8	60,9	24,6	10,7	-32
Hoteleria i restauració	0,0	0,4	83,4	10,3	6,0	-16
Resta Serveis	0,5	3,3	64,3	25,4	6,5	-28

Font: Baròmetre de l’Ocupació, juliol 2010, Observatori del Treball

“En aquest actual trimestre que acabarà al setembre de 2010, com haurà variat la seva xifra de negocis respecte al mateix trimestre de l’any 2009? Consideri totes les activitats i delegacions de l’empresa, si en té més d’una.”

Variació de la xifra de negoci en el 3er trimestre de 2010 respecte el 3er trimestre de 2009

Resultats en %	Ha experimentat un fort augment	Ha experimentat un lleu augment	S’ha mantingut igual	Ha experimentat una lleu caiguda	Ha experimentat una forta caiguda	Índex NEGOCI (Saldo = augment-caiguda)
Total Illes Balears	0,0	2,7	52,2	37,6	7,5	-42
Mallorca	0,0	3,2	48,9	39,9	8,0	-45
Menorca	0,0	1,4	33,4	56,9	8,2	-64
Pitiüses	0,0	1,0	78,1	16,1	4,9	-20
Total per sectors						
Indústria i construcció	0,0	2,5	49,8	38,4	9,3	-45
Comerç i reparacions	0,0	3,0	54,5	35,0	7,5	-39
Hoteleria i restauració	0,0	2,8	41,5	45,0	10,8	-53
Resta Serveis	0,0	2,2	61,3	33,7	2,8	-34

Font: Baròmetre de l’Ocupació, juliol 2010, Observatori del Treball

“En el proper trimestre que finalitzarà al desembre de 2010, com preveu que varii l'ocupació a la seva empresa respecte al mateix trimestre de l'any 2009? Pensi en tot el personal ocupat de la seva empresa: propietaris i socis si son remunerats, personal contractat encara que estigui de baixa mèdica o de vacances; i consideri totes les activitats i delegacions de l'empresa, si en té més d'una.”

Variació de l'ocupació en el 4rt trimestre de 2010 respecte el 4rt trimestre de 2009

Resultats en %	Ha experimentat un fort augment	Ha experimentat un lleu augment	S'ha mantingut igual	Ha experimentat una lleu caiguda	Ha experimentat una forta caiguda	Índex OCUPACIÓ (Saldo = augment-caiguda)
Total Illes Balears	0,0	0,2	88,5	8,9	2,4	-11
Mallorca	0,0	0,1	88,4	9,1	2,3	-11
Menorca	0,0	0,0	89,6	8,3	2,0	-10
Pitiüses	0,0	0,5	88,3	8,1	3,1	-11
Total per sectors						
Indústria i construcció	0,0	0,5	85,1	11,2	3,2	-14
Comerç i reparacions	0,0	0,2	83,7	13,1	3,0	-16
Hoteleria i restauració	0,0	0,0	93,6	4,7	1,7	-6
Resta Serveis	0,0	0,0	94,0	4,4	1,6	-6

Font: Baròmetre de l'Ocupació, juliol 2010, Observatori del Treball

En el proper trimestre que finalitzarà al desembre de 2010, com preveu que varii la xifra de negocis de la seva empresa respecte al mateix trimestre de l'any 2009? Consideri totes les activitats i delegacions de l'empresa, si en té més d'una.

Variació de la xifra de negoci en el 4rt trimestre de 2010 respecte el 4rt trimestre de 2009

Resultats en %	Ha experimentat un fort augment	Ha experimentat un lleu augment	S'ha mantingut igual	Ha experimentat una lleu caiguda	Ha experimentat una forta caiguda	Índex NEGOCI (Saldo = augment-caiguda)
Total Illes Balears	0,0	1,3	70,5	24,4	3,9	-27
Mallorca	0,0	1,6	68,0	26,2	4,3	-29
Menorca	0,0	0,0	62,3	34,7	3,1	-38
Pitiüses	0,0	0,6	86,7	10,1	2,6	-12
Total per sectors						0
Indústria i construcció	0,0	3,1	46,5	41,2	9,3	-47
Comerç i reparacions	0,0	0,2	75,5	20,6	3,7	-24
Hoteleria i restauració	0,0	2,5	61,2	32,5	3,8	-34
Resta Serveis	0,0	0,5	89,4	9,8	0,4	-10

Font: Baròmetre de l'Ocupació, juliol 2010, Observatori del Treball

8. Fitxa tècnica

- Entrevista telefònica sobre qüestionari realitzada durant el mes de juliol de 2010 per a recollir les opinions dels empresaris i directius sobre el desenvolupament de l'ocupació laboral i la xifra de negoci en les seves empreses durant el tercer trimestre i proper quart trimestre de 2010 en comparació al mateix període de l'any anterior.
- Mostra: 827 empreses amb almenys un treballador assalariat, distribuïdes pel territori de les Illes Balears. El marge d'error màxim és d'un $\pm 3,5\%$, amb un interval de confiança del 95%, en el cas més desfavorable de la variància ($p=q=50$).
- La mostra s'ha dissenyat per que sigui representativa per Illes (Mallorca, Menorca i Pitiüses) i per sectors d'activitat econòmica (Indústria i construcció, Comerç i reparacions, Hoteleria i restauració, i Resta de serveis).
- Per a més detall, vegeu *l'Annex de Metodologia del Baròmetre de l'Ocupació*, a la secció "Prospectiva del mercat de treball" de la web de l'Observatori del Treball.